

Ο ΜΕΓΑΣ ΓΑΛΕΟΤΟΣ¹

Δράμα τοῦ Ἰωσήφ Ἐτσεγαράν (José Echegaray)
μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Ἰσπανικοῦ ὑπὸ Δ. Βικέλα.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ σκηνὴ περιστῆ δωματίον σχεδὸν πενιχρόν. Εἰς τὸ βίβλος, θύρα δεξιόθεν τοῦ θεατοῦ ἄλλη θύρα — μία μόνη. Ἀριστερόθεν ἐξώστης. Ἐπὶ σινδῶν εἰς τὸν τοῖχον ὀλίγα βιβλία. Μία τραπέζα. Ἐν καθίσμα ἀναπαυτικόν. Ἡ τραπέζα πρὸς τ' ἀριστερά. Ἐπὶ τῆς τραπέζης φωτογραφία τοῦ Ἰουλιανοῦ μικρὰ ἐντὸς πλαισίου, καὶ παρ' αὐτὴν πλαισίον τοῦ αὐτοῦ μεγέθους, ἀλλὰ τοῦτο κενόν. Ἐπὶ τῆς τραπέζης λύχνος (σθυσμένος), ἀντίτυπον τῆς Θείας Κωμωδίας τοῦ Δαντου ἀνοικτὸν καὶ τεμάχιον χαρτοῦ ἡμικυκλινοῦ, πρὸς δὲ χαρτὰ σκορπισμένα καὶ τὸ χειρόγραφον τοῦ δράματος. — Ὀλίγη καθέκλαι. Τὰ ἐπιπλα πενιχρά, ὅσον καὶ τὸ δωμάτιον. — Ἡμέρα.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ, ΣΕΒΗΡΟΣ καὶ ΥΠΗΡΕΤΗΣ. (Εἰσερχοῦνται καὶ οἱ τρεῖς ἐκ τοῦ βήθους).

ΣΕΒΗΡΟΣ

Δὲν εἶναι μέσα ὁ κύριός σου ;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ὅχι, κύριε. Ἐξῆλθε πολὺ ἑνωρίς.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Δὲν πειράζει. Θὰ τὸν περιμένωμεν· διότι ὑποθέτω ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τέλους.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Πιστεύω. Ὁ κύριός μου εἶναι ἀκριθέστατος εἰς ὅλα του.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Καλὰ ! Πήγαίνε.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Εἰς τοὺς ὀρισμούς σας. Ἄν ἀγαπάτε τίποτε, εἶμι ἐδῶ ἀπ' ἐξῶ. (Ἐξέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ, ΣΕΒΗΡΟΣ

ΣΕΒΗΡΟΣ, παρατηρῶν τὸ δωμάτιον.

Τί ταπεινά ὅλα !

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Τί πτωχικά, δὲν λέγεις καλλιτέρα ;

ΣΕΒΗΡΟΣ

Μία τρύπα ἐκεῖ νὰ κοιμᾶται, αὐτὸ τὸ γραφεῖον ἐδῶ, ἀπ' ἐξῶ τὸ ἔμβασμα, καὶ τὰ ἐμέτρησες ὅλα.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Καὶ ἂν ἀρχίσῃ ὁ διάβολος νὰ μετρᾷ τὰς ἀχαριστίας τῶν ἀνθρώπων, τὰ εὐτελῆ αἰσθήματα, τὰ ποταπά πάθη, τὰς αἰσχροὺς συκοφαντίας, δὲν θὰ ἔχη τελειωμόν, ὅσον γρήγορα καὶ ἂν μετρᾷ !

ΣΕΒΗΡΟΣ

Αὐτὰ τὰ ἔφερε ἡ τύχη.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Δὲν εἶπες τὸ καθ' ἑαυτοῦ ὄνομα. Ποῖος τὰ ἔφερε... ἐγὼ ξεύρω.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ποῖος τὰ ἔφερε ; Ἐγὼ μήπως ;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Καὶ σύ, — μάλιστα ! Καὶ πρὸ σοῦ, ὅσοι ἀνόητοι δὲν εἶχαν ἄλλην ἐκασχόλησιν παρὰ νὰ διασύρουν τὴν τιμὴν μου καὶ τὴν γυναϊκά μου. Κ' ἐγὼ ἀκόμη, ἐγὼ ὁ ὁποῖος, ζηλότυπος, ἀνάνδρος, ποταπός, ἀφῆκα νὰ παραιτήσῃ τὴν στέγην μου αὐτὸς ὁ νέος... αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐράνη τόσον ὑψηλόφρων ὅσον ἐγὼ ἀχαριστος ! Δὲν βλέπεις τὴν ἐπίδειξιν τοῦ πλοῦτου μου ; Ἡ πολυτέλεια τῆς κατοικίας μου, ἡ ἄνεσις τῆς ζωῆς μου, τὸ ἀξιοῦχρον τοῦ καταστήματός μου, τὰ κεφάλαια ὅσα χαιρόμεθα, ὅλα αὐτὰ γνωρίζεις πόθεν προέρχονται ;

ΣΕΒΗΡΟΣ

Τὸ γνωρίζω καὶ τὸ παραγνωρίζω.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Ἴδου, τὸ εἶπες : Παραγνώρισις ! Αὐτὴ εἶναι ἡ συνήθης ἀμοιβὴ πάσης πράξεως γενναίας, πάσης ἀγαθῆς παρορμήσεως, πάσης εὐεργεσίας ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον, χωρὶς σάλπιγγας καὶ χωρὶς ἐπίδειξις, ἀπὸ αἰσθημα φιλίας καὶ ἀπὸ αἰσθημα τιμῆς.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Εἶσαι ἄδικος πρὸς τὸν ἑαυτόν σου. Ἡ εὐγνωμοσύνη σου ἐπῆγε μέχρι τοῦ σημείου νὰ θυσιάσῃς τὴν τιμὴν σου καὶ αὐτὴν σου τὴν εὐτυχίαν. Τί ἤμπορῶσε κανεὶς ν' ἀπαιτήσῃ περιπλέον ; Τί περισσότερον ἤμπορῶσε νὰ κάμῃ καὶ ἓνας ἅγιος ; Ἄλλὰ τὰ πάντα ἔχουν ὄριον, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ. Ὑπερήφανος αὐτός... τὸ ἔβαλε εἰς τὸ πείσμα... μὲ ὅλην σου τὴν ἀντίστασιν... Βέβαια... Εἶναι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῶν πράξεών του, καὶ ἔν πρῶτῳ ἀφῆκε τὸ μέγαρόν σου, διότι ἔτσι ἤθελε, καὶ ἦλθε, ὡς ἂν τὸν ἀπελπισμένον, νὰ χωθῆ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν τρύπαν. Λυπηρόν τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ, φίλτατέ μου, ποῖος πταίει ;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Ὅλοι, ὅλοι ὅσοι δὲν ἐκύτταζαν τὰ ἰδικὰ των ἀλλὰ κατεγίνοντο νὰ διασύρουν μὲ τὴν γλώσσάν των καὶ νὰ δακτυλοδεικτοῦν τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἄλλων. Τί τοὺς ἔμελε, εἶπέ μου, ἐὰν ἐγὼ, ἐκτελῶν καθήκον ἱερόν, εἶχα τὸν Ἐρνέστον ὡς υἱόν μου, καὶ ἐκείνη ὡς ἀδελφόν της ; Ἀρκεῖ νὰ βλέπῃ κανεὶς ἓνα εὐμορρον νέον πλησίον μιᾶς νέας ὠραίας εἰς τὸ τραπέζι, εἰς τὸ θέατρον, ἢ εἰς τὸν περιπάτον, διὰ νὰ ὑποθέσῃ ἄτιμα πράγματα καὶ διὰ νὰ ἐφεύρῃ σκάνδαλα ; Μήπως εἰς αὐτὸν τὸν βρωμόκοσμον ὁ ἀνόσιος ἔρωσ εἶναι ὁ μόνος καὶ κύριος δεσμὸς μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναϊκῶν ; Δὲν ὑπάρχει φιλία, δὲν ὑπάρχει εὐγνωμοσύνη, συμπάθεια ; Ἡ εἴμεθα τοιοῦτοι, ὥστε ἡ νεότης καὶ ἡ ὠραιότης μόνον διὰ τῆς λάσπης συνδέονται ; Ἄλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐγείναν ὅσα ὑπέθεσαν οἱ ἀχρεῖοι αὐτοί, δὲν εἶχα τὴν ἀνάγκην τῶν ἐγὼ διὰ νὰ μῶ ἐκδικητοῦν τὸ ἄδικόν μου. Ἐγὼ ἐγὼ τὰ μάτια μου νὰ βλέπω, ἔχω τὴν φροντίδα μου νὰ παρατηρῶ, καὶ διὰ νὰ ἐκδικηθῶ ἔχω τὰ χεῖρα μου. τὴν καρδίαν μου καὶ τὸ σπαθί μου !

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ἔστω, αὐτοὶ ἔκαμαν κακὰ νὰ φλυαροῦν, ἀλλ' ἐγὼ ὁ ὅποιος εἶμαι αἰμά σου καὶ φέρω τὸ ὄνομά σου . . . ἐπέε μου, ἔπρεπε νὰ σιωπήσω ;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Ὅχι βέβαια ! Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ εἶσαι προσεκτικός, νὰ μοῦ ὁμιλήσης μὲ φρόνησιν, εἰς ἐμέ μόνον, δι' αὐτὴν τὴν λυπηρὰν ὑπόθεσιν, καὶ ὄχι νὰ μοῦ ἀνάψῃς ἡφαιστειον μέσα εἰς τὸ σπῆτι μου !

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ἐὰν ἔσφαλα, ἔσφαλα ἀπὸ ὑπερβολὴν ἀγάπης. Ἄλλὰ καὶ ἂν ἀναγνωρίσω τὸ σφάλμα μου, καὶ ἂν ἀκόμη ὁμολογήσω ὅτι τὸ κακὸν τὸ ἐκάμαμεν μαζὶ ὁ κόσμος κ' ἐγὼ, — ὁ κόσμος διότι ἐφευρῆκε τὸ σκάνδαλον κ' ἐγὼ διότι διέδωσα ἀνοήτως τὴν ἡγῶν μου. — καθόσον ὅμως ἀφορᾷ ἐσέ, Ἰουλιανέ, εἶσαι καθαρὸς καὶ ἀναμάρτητος, ὥστε ἔχει τὴν συνείδησίν σου ἀναπαυμένην καὶ ἐλαφρὸν τὸ στήθος σου. (Πλησιάζει πρὸς τὸν ἀδελφόν του μὲ ἐνδειξεῖς εἰλικρινοῦς τρυφερότητος.)

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Δὲν ἤμπορῶ νὰ ἔχω ἐλαφρὸν τὸ στήθος μου διότι περιέθαλψε μέσα του αὐτὸ ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον καταδικάζει καὶ ὁ νοῦς μου καὶ τὸ στόμα μου. Naί, ἀποκρούω μὲ ἀγανάκτησιν τοῦ κόσμου τὰς συκοφαντίας. («Ψεύδονται»), φωνάζω δυνατὰ. Καὶ μὲ χαμηλὴν φωνὴν ἐπαναλαμβάνω : «Καὶ ὅμως, ἂν ψευδόμενοι δὲν λέγουν ψεῦματα ; Ἄν ἐμάντευσαν ;» Εἰς τρόπον ὥστε, εἰς αὐτὴν τὴν σύγκρουσιν ἀντιθέτων αἰσθημάτων, γίνομαι ὁ δικαστὴς τῶν ἄλλων καὶ εἶμαι ἐνταυτῷ συνένοχος τῶν ! Καὶ τήκομαι μόνος μου καὶ πολεμῶ μὲ τὸν ἑαυτόν μου, ἡ δὲ ἀμφιβολία αὐξάνει καὶ πληθύνεται, — ἡ καρδιά μου γογγύζει ἀπὸ τὸν πόνον τῆς, καὶ τὰ φλογισμένα μου μάτια βλέπουν τὰ πάντα ἐμπρὸς τῶν κόκκινων !

ΣΕΒΗΡΟΣ

Παραλογίζεσαι.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Ὅχι. Δὲν παραλογίζομαι. Σοῦ ἀποκαλύπτω τὴν ψυχὴν μου, ἀδελφέ μου. Νομίζεις ἄρα γε ὅτι ὁ Ἐρνέστος θὰ ἐφευγε ἀπὸ πλησίον μου, ἐὰν ἐγὼ εἶχα στερεὰν ἀπόφασιν νὰ ἐναντιωθῶ καὶ νὰ τὸν ἐμποδίσω ; Ἐφυγε, διότι εἰς τὰ βῆθη τῆς παραγμένης μου ψυχῆς μία φωνὴ ἐπίβουλη ἀντήχει καὶ μοῦ ἔλεγε : «Ἄφησέ του ἀνοικτὴν τὴν ἐξόδον, καὶ κλείσε τὴν ἔπειτα καλὰ, διότι εἰς τὰ ὀχυρώματα τῆς τιμῆς εἶναι κακὸς φρουρὸς ὅποιος εὐκόλα ἐμπιστεύεται!» Ἄλλην ἐπιθυμίαν εἶχα ἐντὸς μου καὶ ἄλλην εἰς τὰ χεῖλη μου. «Μὴ φύγῃς, Ἐρνέστε» ἔλεγα δυνατὰ, καὶ κρυφὰ ἔλεγα : «Φύγε!» Καὶ μὲ πρόσχημα εἰλικρινείας, ἐφερόμην πρὸς ἐκεῖνον ὡς ὑποκριτῆς ἄνδρος, ὡς ἄνθρωπος δόλιος καὶ ἀγνώμων ! Ὅχι, Σεβήρε, οἱ τίμιοι ἄνθρωποι δὲν φέρονται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον. (Κάθηται, ἢ μᾶλλον πίπτει καταβεβλημένος ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν τράπεζαν καθίσματος.)

ΣΕΒΗΡΟΣ

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον φέρεται κανεὶς ὅταν συλλογίζεται ὅτι ἔχει γυναῖκα νέαν, ἐξόχου ὠραιότητος καὶ πνεύματος ἐξημεμένου.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Μὴ τὰ λέγῃς αὐτὰ διὰ τὴν Θεοδώραν μου ! Εἶναι ὡσὰν καθρέπτης, καὶ τὸν θολώνει ἡ ἀναπνοὴ μας ἐὰν τὸν πλησιάσωμεν ἀπρόσεκτοι. Εἰς αὐτὸν τὸν καθρέπτην ἀντανεκλάτο ἡ λάμψις τοῦ ἡλίου μέχρις ὅτου ὁ κακὸς ὁ κόσμος ἐπλησίασε τὰς χιλίας του κεφαλὰς, κεφαλὰς ἐχίδνης, διὰ νὰ ἰδῆ ! Τώρα, κινουῦνται. σαλεύουν μέσα εἰς τὸ λαμπρὸν κρύσταλλον. Ἄλλ' εἶναι σκιαὶ χωρὶς σῶμα. Δὲν ἔχω παρὰ νὰ τὰς τρομάξω μὲ τὸ χέρι μου νὰ φύγουν, καὶ θὰ ἰδῆς πάλιν μέσα εἰς τὸ κρύσταλλον τὸ ἀγνὸν χρῶμα τοῦ καθαροῦ οὐρανοῦ.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Τόσον τὸ καλλίτερον.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Ἄλλ' ὅμως ὄχι.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Πῶς ὄχι ; Τί ἄλλο θέλεις ;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Θέλω πολλά ! Δὲν ἐννοεῖς ὅτι αὐτὴ ἡ ἐσωτερικὴ πάλη, τὴν ὁποίαν σοῦ ὁμολόγησα, μοῦ μετέβαλε τὸν χαρακτῆρα εἰς χαρακτῆρα ἀντίθετον ; Τώρα ἐνώπιον τῆς γυναικὸς μου εἶμαι πάντοτε κατηφής, πάντοτε ἀκοινωνήτος. Δὲν εἶμαι ὅπως ἤμην πρῖν, καὶ προσπαθῶ εἰς μάτην νὰ γίνω καὶ πάλιν ὁ ἴδιος. Ἐκεῖνη δέ, βλέπει τὴν μεταβολὴν μου καὶ λέγει μέσα τῆς : «Τί ἔχει ὁ Ἰουλιανός, Θεέ μου ; Τί ἔχει ὁ ἀγαπητός μου σύζυγος ; Τί ἔκαμα ἐγὼ, ὥστε νὰ χάσω τὴν ἐμπιστοσύνην του ; Τί στοχασμοὶ κακοὶ τὸν βασανίζουν καὶ μοῦ τὸν ἀποσποῦν ἀπὸ τὴν ἀγάπην μου ;» Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑψόνεται μεταξύ μας μία σκιά, καὶ μὰς χωρίζει, καὶ μὰς ἀπομακρύνει βῆμα πρὸς βῆμα. Ποτὲ πλέον δὲν λέγομεν τώρα τὰ μυστικά μας, — ἔπαυσαν αἱ ἡσυχοὶ ὁμιλίαι μας, ἐπάγωσαν τὰ μευδιάματα, ἐπῆκρανε καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς μας . . . Ἐγὼ μὲ ἀδίκους ὑποψίας, ἡ Θεοδώρα μὲ δάκρυα θλιβερά, — ἐγὼ πληγωμένος εἰς τὴν ἀγάπην μου, ἡ Θεοδώρα πληγωμένη, καὶ πληγωμένη ἀπὸ τὰ χεῖρια μου, εἰς τὴν γυναικείαν τῆς ἀξιοπρέπειαν καὶ εἰς τὴν εὐαισθησίαν τῆς ! Ἰδοῦ πῶς εἴμεθα !

ΣΕΒΗΡΟΣ

Εἴμεθα λοιπὸν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας ! Ἄλλ' ἀφοῦ βλέπεις τόσον καθαρὰ τὸ τί συμβαίνει, πῶς δὲν εὐρίσκεις τὴν θεραπείαν ;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Προσπαθῶ εἰς μάτην. Γνωρίζω ὅτι ἀδίκως τὴν ὑποπτεύομαι. Περὶ τούτου εἶμαι σήμερον βέβαιος. Ἄλλὰ ποῖος μοῦ λέγει ὅτι μέχρι τέλους, καθόσον ἐγὼ γὰν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐκεῖνος δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον κερδίζει, δὲν θὰ γείνη αἴριον ἀλήθεια ὅ,τι σήμερον θεωροῦμεν ὡς ψεῦδος ; (Δαμβάνουν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Σεβήρον καὶ ὁμιλῶν μετὰ πάθους καὶ ἐνεργείας.) Ἐγὼ ζηλότυπος, ἐγὼ στυθρῶπος, ἐγὼ ἄδικος, τύραννος ἐγὼ, — ἐκεῖνος εὐγενής καὶ γενναῖος, πρὸς πάντοτε καὶ ὑπομονητικός, μὲ τὸ γόητρον τοῦ μαρτυρίου, τὸ ὅποιον εἰς τὰ μάτια πάσης γυναικὸς ἀρμόζει τόσον εἰς ἓνα νέον εὐμορφον καὶ ἐλκυστικόν ! . . . Δὲν βλέπεις ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ ἄνισον

μοίρασμα ἐκεῖνος θὰ ἔχη τὸ καλλίτερον μέρος, καὶ ὅτι θὰ κερδίξῃ ὅ,τι χάνω ἐγώ, χωρὶς νὰ ἠμπορῶ νὰ φέρω θεραπείαν : Τοῦτο εἶναι τὸ βέβαιον, μὴ ἔχῃς ἀμφιβολίαν. Πρόσθεσε δὲ ὅτι καὶ εἰς τοὺς δύο των θὰ ἐπενεργῇ τὸ ἄτιμον δόλωμα τοῦ προδότου κόσμου. Μολοντί θὰ λέγουν εἰλικρινῶς : «Δὲν εἴμεθα ἐρωτευμένοι ἡμεῖς», ἀκουε ἀκουε ὅμως θὰ τὸ πιστεύσουν καὶ οἱ ἴδιοι ἐπὶ τέλους.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ἄφου εἶσαι καθὼς σὲ βλέπω, Ἰουλιανέ, τὸ φρονιμώτερον εἶναι ν' ἀφήσῃς τὸν Ἑρνέστον νὰ ἐκτελέσῃ ὀλόκληρον τὸ σχέδιόν του.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Καὶ ὅμως ἦλθα νὰ τὸν ἐμποδίσω.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Καὶ ὅμως . . . δὲν ἤξεύρεις τί κάμνεις ! Εἶναι ἀποφασισμένος νὰ πάγῃ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Δὲν ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ καλλίτερα. Καλὸν του κατευόδιον !

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Καὶ μὲ θέλεις νὰ φανῶ εἰς τὰ μάτια τῆς Θεοδώρας ἀχάριστος καὶ ταπεινὸς καὶ ζηλότυπος ; Δὲν γνωρίζεις, ὦ ἄνθρωπε, ὅτι ὅταν κανεὶς περιφρονηταὶ ἀπὸ μίαν γυναῖκα ἠμπορεῖ ἐπὶ τέλους νὰ γείνη ἐραστής τῆς, ἀλλ' ἐὰν φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ συζύγου θ' ἀτιμασθῇ ; Θέλεις τὴν γυναῖκά μου ν' ἀκολουθῇ μὲ στοχασμοὺς πενθίμους τὸν δυστυχῆ ἐξόριστον ; Καὶ δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἂν ἰδῶ εἰς τὰ μάγουλά της τὰ ἔγγραφα ἐνὸς δακρύου καὶ μόνου, καὶ σκεφθῶ ὅτι κλαίει διὰ τὸν Ἑρνέστον, θὰ τὴν πνίξω μὲ τὰ χέρια μου ! (Ἐκτὸς ἑαυτοῦ.)

ΣΕΒΗΡΟΣ

Τότε λοιπόν, τί νὰ κάμωμεν ;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Νὰ υποφέρωμεν ! Ἡ φροντίς πῶς νὰ φέρῃ τὴν λύσιν τοῦ δράματος τούτου ἐναπόκειται εἰς τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος τὸ ἐγέννησε μόνον μὲ τὸ νὰ μᾶς βλέπῃ. Τόσον εἶναι τὸ βλέμμα του γόνιμον καὶ εἰς τὸ καλὸν καὶ εἰς τὸ κακόν.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Κάποιος ἔρχεται, νομίζω. (Προχωρεῖ πρὸς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς.)

Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ (ἔξωθεν χωρὶς νὰ ἐμφανισθῇ)

Ὅπου καὶ ἂν εἶναι θὰ ἔλθῃ ὁ κύριός μου.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ, ΣΕΒΗΡΟΣ, ΠΕΠΙΤΟΣ (εἰσερχόμενος ἐκ τοῦ βάθους τῆς σκηνῆς).

ΣΕΒΗΡΟΣ

Καὶ σὺ ἐδῶ !

ΠΕΠΙΤΟΣ

(Κατ' ἰδίαν) Νά τα ! Θὰ τὰ ἐμάθῃ. (Ἐψηλοφώνως :) Ὅλοι ἐδῶ εἴμεθα λοιπόν ! Καλημέρα θεῖε, καλημέρα πατέρα. (Κατ' ἰδίαν.) Ἡξεύρου βέβαια τί τρέχει. (Ἐψηλῇ τῇ φωνῇ :) Λοιπόν καὶ σεῖς . . . γυρεύετε τὸν Ἑρνέστον ;

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ποῖον ἄλλον θὰ γυρεύωμεν ἐδῶ ;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Εἶσαι καὶ σὺ εἰς τὰ τρέχοντα ; Ἡξεύρεις τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ τοῦ τρελλοῦ ;

ΠΕΠΙΤΟΣ

Τοὺς σκοποὺς του ; . . . Ἐπάνω κάτω. Ἡξεύρω . . . ὅ,τι ἠξεύρου ὅλοι.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Λοιπὸν αὔριον θὰ . . .

ΠΕΠΙΤΟΣ

Ὅχι. Αὔριον ἀναχωρεῖ, καὶ θέλει νὰ τελειώσῃ ἢ ὑπόθεσις σήμερον.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ (ἀπορῶν)

Τί λέγεις ;

ΠΕΠΙΤΟΣ

Ἐγώ ! Λέγω ὅ,τι μοῦ εἶπεν εἰς τὴν λέσχην χθὲς βράδυ ὁ Πέπος Οὐσέδας. Καὶ εἶναι ὁ μάρτυς αὐτὸς τοῦ ὑποκόμητος Νεβρέδα. Ἄν δὲν ἠξεύρει λοιπὸν αὐτός . . . Ἀλλὰ μὲ κυττάζετε μὲ ἕνα τρόπον ! . . . Μήπως δὲν ἠξεύρετε . . .

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ (προλαχθάνων τὸν ἀδελφόν του).

Τὰ πάντα !

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ἡμεῖς . . .

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

(Κατ' ἰδίαν :) Σιώπα, Σεβῆρε ! (ὕψωνον τὴν φωνήν :) Τὸ ἐμάθαμεν ὅτι αὔριον ἀναχωρεῖ καὶ σήμερον . . . παίζει τὴν ζωὴν του, καὶ ἦλθαμεν, καθὼς ἦτο φυσικόν, νὰ ἐμποδίσωμεν καὶ τὴν ἀναχώρησιν καὶ τὴν μονομαχίαν.

ΣΕΒΗΡΟΣ

(Σιγὰ πρὸς τὸν Ἰουλιανόν). Τί μονομαχίαν ;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

(Σιγὰ πρὸς τὸν Σεβῆρον). Δὲν γνωρίζω, ἀλλὰ θὰ μάθωμεν τώρα.

ΠΕΠΙΤΟΣ (κατ' ἰδίαν).

Καλὰ τὸ ἐκατάλαθα.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ (μὲ ὕφος ἀνθρώπου καλῶς πληροφορημένου).

Τὸ ἐμάθαμεν ὅτι ὁ Ἑρνέστος καὶ ἕνας ὑποκόμης . . .

ΠΕΠΙΤΟΣ

Μάλιστα, ὑποκόμης.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Πρόκειται νὰ μονομαχήσουν. Μᾶς τὸ εἶπε ἄνθρωπος ἀξιοπίστος ὁ ὁποῖος τὸ ἐπληροφορήθη τώρα. Λέγουν ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι σοβαρόν ! . . . (Ὁ Πεπίτος νεύει καταφατικῶς). Ὅτι ἔγεινε μέγα σκάνδαλον . . . καὶ ἐνώπιον πολλῶν . . . (Ὁ Πεπίτος ἐπικυροῖ διὰ τοῦ νεύματος). «Ψεύδεσσαι ! ἐγὼ ψεύδομαι !» καὶ ἕνα σωρὸν λόγια ! . . .

ΠΕΠΙΤΟΣ (διακόπτων μὲ τὸ κύρος ἀνθρώπου γνωρίζοντος πλείοτερα).

Λόγια ! . . . Καὶ ζυλοκόπημα ἀθεόφοβον !

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ποῖος μὲ ποῖον ;

ΠΕΠΙΤΟΣ

Ὁ Ἑρνέστος μὲ τὸν ἄλλον.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ (πρὸς τὸν Σεβῆρον).

Ὁ Ἑρνέστος. Δὲν μᾶς τὸ εἶπαν ; (Πρὸς τὸν Πεπίτον). Τὸν ἔκαμε αὐτός ὁ ὑποκόμης νὰ χάσῃ

τὴν ὑπομονὴν του . . . Δὲν ἤμποροῦσε πλέον . . .
Αἶ; . . . καὶ ἐξέσπασε ἐπὶ τέλους.

ΠΕΠΙΤΟΣ

Σωστά!

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Δὲν σοῦ λέγω ὅτι μᾶς τὰ εἶπαν ὅλα; Ὡστε ἡ
μονομαχία εἶναι σπουδαία;

ΠΕΠΙΤΟΣ

Σπουδαιότατη! Τὸ λέγω μὲ λύπην μου, ἀλλ'
ἀφοῦ γνωρίζετε τὰ πάντα, περιττὸν τὸ μυστήριον.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Μὲ τί τρόπον; Πῶς; (Πλησιάζουν πρὸς τὸν Πε-
πίτον, μετὰ τινα σιωπὴν.)

ΠΕΠΙΤΟΣ (μὲ ὄφρα σοβαρὸν).

Μέχρι θανάτου! Καὶ ὁ ὑποκόμης δὲν τρομάζει
καὶ δὲν κρύπτεται. Καὶ εἶναι ξιφομάχος περιήρημος!

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Ἄλλὰ ἡ λογομαχία . . . διατί; ὁ Νεβρέδας
ἤρχισε;

ΠΕΠΙΤΟΣ

Δὲν ἔγινε σχεδὸν λογομαχία. Ἴδου πῶς συνέβη
τὸ πρᾶγμα: (Ὁ Ἰουλιανὸς καὶ ὁ Σεβήρος περικυ-
κλοῦν τὸν Πεπίτον μετὰ προφανοῦς συγκινήσεως.)
Ὁ Ἐρνέστος, προτοῦ νὰ φύγῃ αὐρίον ἀπ' ἐδῶ,
ἤθελε νὰ ἐξασφαλίῃ τὴν θέσιν του εἰς τὸ ἀτρό-
πλιον ἀπὸ τὰ Γάδειρα, καὶ ὁ Λουῆς Ἀλκαρχὺς
ὑπεσχέθη νὰ τοῦ δώσῃ γράμμα συστατικὸν καὶ τὸν
ἐβεβαίωσε ὅτι μὲ αὐτὸ ἤμπορεῖ νὰ εἶναι ἡσυχος διὰ
τὴν θέσιν του. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ καυμένος νὰ πάρῃ
τὸ γράμμα εἰς τὸ καφενεῖον. Ὁ Ἀλκαρχὺς δὲν εἶχε
ἔλθει ἀκόμη. Ὁ Ἐρνέστος τὸν περιμένει. Κανεὶς ἐκεῖ
δὲν τὸν ἐγνωρίζε καὶ ἐξηκολούθησαν οἱ φίλοι τοῦ
Ἀλκαρχὺ τὴν ὥραιαν τῶν διασκέδασιν νὰ ἀραδιά-
ζουν τὰ μύρια διὰ τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον, χωρὶς νὰ
παρατηρήσουν ὅτι ἤλλαξε ἡ ὄψις του ἐκείνου, καὶ
ὅτι ἔσφιγγε τὰ δόντια. Καὶ δὸς του ἡ γλώσσά των
νὰ ψαλιδίξῃ! Ἐπιθεώρησις γενικὴ παντὸς γένους
καὶ πάσης ἡλικίας. Μέσα εἰς τὸ καταγώγιον ἐκεῖνο,
ἀνάμεσα εἰς τὰ σύννεφα τοῦ καπνοῦ, τὴν στάκτην
τῶν σιγᾶρων, τὰ ποτήρια, καὶ τοὺς βῶλους τῆς
ζάχαρης, τὸ μάρμαρον μετεβλήθη εἰς τράπεζαν
ἀνατομίας. Εἰς καθὲ γυναικὸς διαμέλισμα, ἀδεια-
σμα τὰ ποτήρια! Κάθε μαχαίριά καὶ ξιχαρδί-
σματὰ! Μὲ τὴν γλώσσάν των οἱ νέοι ἐκείνοι ἔκαμαν
κομμάτια τὴν ὑπόληψιν τῶν γυναικῶν, κομμάτια
τῶν ἀνδρῶν τὴν τιμὴν. Καὶ ἐν τούτοις τί ἦσαν ὅλα
αὐτὰ, τὸ κάτω κάτω: — Ἀντίλαλοι τῆς κοινωνίας
γύρω εἰς τὸ τραπέζι: ἐνὸς καφενεῖου. — Τοῦτο δὲν
τὸ λέγω ἐγώ. Μοῦ τὸ εἶπε ὁ Ἐρνέστος ὅταν μοῦ
διηγήθῃ τί ἔτρεξε.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Δὲν θὰ τελειώσης; Λέγε!

ΠΕΠΙΤΟΣ

Ἐπὶ τέλους, ἀπὸ ὄνομα εἰς ὄνομα, ἦλθε καὶ τὸ
ὄνομα . . . ἐνὸς ἀνθρώπου. Ὁ Ἐρνέστος δὲν ἐκρατήθη
πλέον. «Ποῖος τολμᾷ, ἐφώναζε, νὰ διασύρῃ ἕνα ἐντι-
μον ἄνθρωπον;» Αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν: «Ἡ κυρία του»,
καὶ ὠνόμασαν . . . μίαν γυναῖκα. Ἀναμμένος τότε,
ρωτιᾷ, ὄρμηξ ἐπάνω εἰς τὸν Νεβρέδαν! Ὁ δυστυχὴς
ὁ ὑποκόμης κατρακυλᾷ κατὰ γῆς, καὶ ἔγινε τὸ
καφενεῖον ἄνω κάτω! Συμπέρασμα τῆς ὑποθέσεως:

μονομαχία σήμερον μὲ τὸ ξίφος, εἰς τὸ σπίτι!—δὲν
ἤξεύρω τίνας.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ (ἀρπάζων ἐκτὸς ἑαυτοῦ τὸν βραχίονά του).

Καὶ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο ἦτο τὸ ὄνομά μου;

ΠΕΠΙΤΟΣ

Θεεῖ μου!

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Καὶ ἡ γυναῖκα, ἡ Θεοδώρα; Ὡ! ποῦ κατήν-
τησε κ' ἐκείνη, καὶ τ' ὄνομά μου, καὶ ἡ ἀγάπη μου!
(Πίπτει ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ κρούτων τὸ πρόσω-
πον μὲ τὰς χεῖρας).

ΣΕΒΗΡΟΣ (κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Πεπίτον).

Τί ἔκαμες, δυστυχισμένε!

ΠΕΠΙΤΟΣ

Δὲν μοῦ εἶπε ὅτι τὰ ἤξευρε; Ἐπειτα ἐγώ. . .
Ὡς πρὸς τοῦτο . . . Ἐνόμιζα . . .

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Ἄτιμασμένος! Ἄτιμασμένος!

ΣΕΒΗΡΟΣ (πλησιάζων αὐτὸν περιπαθῶς).

Ἀδελφέ μου!

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Ἀλήθεια! τὸ γνωρίζω ὅτι πρέπει νὰ κυριεύω τὸν
ἑαυτόν μου. Καὶ ὅμως, Ἄχ! μοῦ λείπει ἡ γενναϊό-
της ἀφοῦ μοῦ ἔλειψεν ἡ πίστις . . . Ἀλλά, διατί,
Θεέ μου, διατί νὰ μᾶς ἀτιμάζουν κατ' αὐτὸν τὸν
τρόπον; Τί λόγον ἔχουν ν' ἀνακατόνουν τόσον τὴν
λάσπην καὶ νὰ μᾶς τὴν πετοῦν ἐπάνω μας; Ἄς
εἶναι! Ἡξεύρω ἐγὼ τί ἔχω νὰ κάμω. Σεβήρε,
ἤμπορῶ νὰ βασισθῶ εἰς ἐσένα;

ΣΕΒΗΡΟΣ

Νὰ βασισθῆς εἰς ἐμένα; Μέχρι θανάτου! (συ-
σφίγγονται τὰς χεῖρας ἀνδροικῶς).

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

(Κατ' ἰδίαν:) Θὰ τὸν σκοτώσω! Θὰ τὸν σκο-
τώσω! (Πρὸς τὸν Σεβήρου:) Πηγαίνωμεν!

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ποῦ;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Νὰ εὐρωμεν αὐτὸν τὸν ὑποκόμητα.

ΣΕΒΗΡΟΣ

Σκέπτεσαι μήπως; . . .

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Σκέπτομαι νὰ κάμω ὅ,τι δύναμαι: νὰ ἐκδικηθῶ
τὴν προσβολὴν τῆς τιμῆς μου καὶ νὰ σώσω τὴν
ζωὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ εὐεργέτου μας! (Πρὸς τὸν Πε-
πίτον:) Ποῖοι εἶναι οἱ μάρτυρες;

ΠΕΠΙΤΟΣ

Ὁ Ἀλκαρχὺς καὶ ὁ Ρουέδας.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Τοὺς γνωρίζω. (Δεικνύων τὸν Πεπίτον). Ἄς
μείνῃ ἐδῶ, ἂν τύχῃ καὶ ἔλθῃ ὁ Ἐρνέστος. . .

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ἰάγει καλὰ.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ, πρὸς τὸν Πεπίτον.

Καί, χωρὶς νὰ ἐμπνεύσης ὑποψίας, ἐξετάζεις ποῦ
θὰ γείνη ἡ μονομαχία.

ΣΕΒΗΡΟΣ, πρὸς τὸν Πεπίτον

Ἦκουσες;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

Ἐλα!

ΣΕΒΗΡΟΣ

Ἰουλιανέ, τί ἔχεις;

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ (τὸν λαμβάνει ἐκ τοῦ βραχίονος, νευρικός).
Εὐχαρίστησιν, — ὄσπην πρὸ πολλοῦ δὲν ἔχω αἰ-
σθανθῆ!

Ο ΝΕΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΣΕΒΗΡΟΣ

Τί διάβολον! Εἶσαι ἐκτός σεαυτοῦ. Εὐχαρίστησιν!

ΙΟΥΔΙΑΝΟΣ

Ὅτι θά τόν ἰδῶ αὐτόν!

ΣΕΒΗΡΟΣ

Τόν Νεβρέδαν;

ΙΟΥΔΙΑΝΟΣ

Ναί! Συλλογίσου ὅτι ἕως σήμερον ἡ συκοφαντία ἦτο ἀόρατος καί δὲν ἠμποροῦσα νὰ ἰδῶ τί ὄψιν ἔχει. Ἐπὶ τέλους ἤξερῶ πῶς κρύπτεται! Ἐπὶ τέλους ἔλαθε σῶμα ἀνθρώπου! Καί μοῦ ἔρχεται μέσα εἰς τὰ χεῖρα ὑπὸ τὴν μορφήν ἐνός ὑποκόμητος! Ἐπρεπόμην τρεῖς μῆνας μὲ αἶμα καὶ χολήν, καὶ τώρα... Φαντάσου!... Πρόσωπον μὲ πρόσωπον, ἐγὼ κ' ἐκεῖνος! (Ἐξέρχονται οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐκ τοῦ βάνου τῆς σκηνῆς).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΠΕΠΙΤΟΣ

Νὰ δὰ ἐμπέρδευμα! Καὶ ἐμπέρδευμα χωρὶς λόγον. Μολοντοῦτο ἦτο ἀνοησία, καὶ ἄς λέγῃ ὁ θεῖος μου ὅ,τι θέλει, νὰ βάλῃ κάτω ἀπὸ τὴν ἰδίαν στέγην μίαν νέαν ὥραϊαν ὡς τὸν ἥλιον καὶ τὸν Ἐρνέστον, νέον εὐμορφον, μὲ τὴν ψυχὴν γεμάτην φλόγα, καὶ μὲ κλίσιν πρὸς τὸν ρωμαντισμόν. Αὐτός ὀρκίζεται ὅτι δὲν τρέχει τίποτε, ὅτι εἶναι συμπάθεια ἀγνωτάτη, ὅτι τὴν ἀγαπᾷ ὡς ἀδελφὴν καὶ ὅτι τὸν θεῖον μου τὸν ἔχει ὡς πατέρα του. Ἄλλ' ὅμως ἐγὼ δὲν εἶμαι κουτός καί, ἂν καὶ νέος, εἶδα πολλὰ πράγματα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ὥστε δὲν ἐμπιστεύομαι εἰς ἀδελφούσιν ὅταν τ' ἀδελφία εἶναι νέα καὶ δὲν εἶναι καθ' αὐτὸ ἀδελφία. Ἄλλ' ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ἀγάπη του εἶναι καθὼς τὴν λέγει: ὁ κόσμος αὐτὰ δὲν τὰ ἐννοεῖ, οὔτε ὑπέγραψε ὑποχρέωσιν νὰ ἐξηγῇ τὰ πάντα ἐπὶ καλοῦ. Δὲν φαίνονται πάντοτε μαζῆ; εἰς τὸ θέατρον, εἰς τὸν περίπατον, — παντοῦ; Ὅποιος τοὺς εἶδε, τοὺς εἶδε, καὶ ὅ,τι εἶδε τὸ λέγει. «Ὅχι!», μοῦ ὀρκίζεται ὁ Ἐρνέστος! «Σχεδὸν ποτέ» δὲν ἐξῆλθαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Καὶ μία φορὰ ἂν ἦτο, ἀρκεῖ μία φορὰ. Ἐὰν ἐκείνην τὴν φορὰν τοὺς εἶδαν ἑκατὸν ἄνθρωποι, εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ ἐξῆλθαν ἑκατὸν φοραῖς. Μὴ ἔχει χρέος ὁ κόσμος νὰ ἐξετάσῃ μάρτυρας καὶ νὰ ἐξελέγξῃ τὰς ἡμερομηνίας διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ ἐὰν ἐφάνησαν μίαν φορὰν ἢ ἑκατὸν νὰ περιδιαβάζουν μαζῆ, μὲ συμπάθειαν ἀγνήν καὶ μὲ ἀγάπην ἀδελφικὴν; Αὐτὰ δὲν εἶναι σπουδαῖα οὔτε δίκαια, καταντοῦν δὲ καὶ γελοῖα. Ὁ καθεὶς λέγει: ὅ,τι εἶδε, καὶ κανεὶς δὲν λέγει ψεύματα. «Τοὺς εἶδα μίαν φορὰν.—Κ' ἐγὼ μίαν ἄλλην.—Μία καὶ μία κάμνουν δύο.—Τοὺς εἶδα κ' ἐγὼ! —Ἐγειναν τρεῖς». —Καὶ ὁ δεινας, γίνονται τέσσαρες, —καὶ ὁ τάδες, πέντε, — καὶ προσθέτοντες καλῆ τῆ πίστει, δὲν τελειόνομεν. Καὶ ὅλοι των εἶδαν, διότι παρετήρησαν καὶ διότι, ἐπὶ τέλους, τὰς αἰσθήσεις τὰς ἔχομεν διὰ νὰ κάμνωμεν χρῆσιν, χωρὶς νὰ συλλογίζώμεθα τὸν πλησίον. Ἄς φροντίξῃ ὁ πλησίον διὰ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἄς μὴ λησμονῇ ὅτι ὅποιος ἀφαιρεῖ τὴν ἀφορμὴν ἀφαιρεῖ καὶ τὴν συκοφαντίαν καὶ τὸν κίνδυνόν της. (Βραχεία διακοπή). Ἄλλ' ὑποθετόν ὅτι παραδέχο-

μαι τὴν ἀγνότητα τοῦ αἰσθήματος, —καὶ δὲν εἶναι μικρὰ ἢ παραδοχὴ μου, διότι τὸ ἐννοῶ καὶ ἐγὼ ὅτι διὰ νὰ ζῆ κανεὶς κοντὰ εἰς τὴν Θεοδώραν καὶ νὰ μὴ τὴν ἐρωτευθῆ, πρέπει νὰ εἶναι βράχος. Ὅσον σοφός καὶ ἂν εἶναι, ὅσον φιλόσοφος, ἔχει ὅμως σῶμα ἀνθρώπινον, ἐκείνη δὲ ἔχει σῶμα θεῖον, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ διὰ νὰ γείνη τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος. — Ἄν εἶχαν γλῶσσαν αὐτοὶ οἱ τοῖχοι! Ἄν οἱ στοχασμοὶ ὅσους διέσπειρεν ἐδῶ ὁ Ἐρνέστος ἐλάβαναν μορφήν ψηλαφητὴν! . . . Ἰδοῦ, παραδείγματος χάριν: ἡ κορνίζα αὐτῆ ἀδεια, καὶ εἰς αὐτὴν ἐδῶ μᾶς ἐκθέτει ὁ θεῖος μου τὰ χαρακτηριστικά του. Ἄλλοτε ἡ Θεοδώρα ἔκαμνε ἐδῶ τὸ pendant τοῦ Ἰουλιανοῦ. Διατί ἀνελήφθη ἡ φωτογραφία της; Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ πειρασμοῦ; (Κάθηται παρὰ τὴν τράπεζαν). Ἐὰν εἶναι αὐτός ὁ λόγος, κακόν! Ἀκόμη χειρότερον δὲ ἐὰν ἀφήκε τὴν θέσιν της ἐδῶ διὰ νὰ ἔχη καλλιτέραν θέσιν, καὶ εὐρῆκε μυστηριώδες ἄσυλον ἐπάνω εἰς τὸ στήθος. . . . Ἐλᾶτε, διαβολάκια τῆς ὑποψίας, σεῖς τὰ ὅποια πλανᾶσθε εἰς τὸν ἀέρα καὶ ὑφαίνετε μὲ κλωστήν ἀόρατον, ἐλᾶτε κατήγοροι ἀνελεήμονες αὐτοῦ τοῦ μυστηριώδους φιλοσόφου! (Παρατηρεῖ τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ βλέπει τὸ ἀνοιχτὸν βιβλίον τοῦ Δάντου). Ἰδοῦ καὶ ἄλλο: Ποτέ μου δὲν ἦλθα νὰ ἰδῶ τὸν Ἐρνέστον χωρὶς νὰ εὐρῶ ἐδῶ ἐπάνω ἀνοιχτὸν τὸ περίφημον τοῦτο βιβλίον. (Ἀναγινώσκει:) Dante, divina comedia. Τὸ ἀγαπημένον του ποίημα. (Βλέπει πάλιν). Καὶ μένει: αἰωνίως ἀνοιχτὸν εἰς τὸ ἔσμα τοῦτο τῆς Φραγκίσκας. Τὸ πρᾶγμα ἐπιδέχεται: δύο ἐξηγήσεις, μὴ φαίνονται. Ἡ ὅτι δὲν διαβάξει διόλου ὁ Ἐρνέστος, ἢ ὅτι διαβάξει αἰωνίως αὐτὴν τὴν σελίδα. Ἄλλὰ βλέπω ἐδῶ μίαν κηλίδα, ὡς νὰ ἔπυσε δάκρυ. ὦ! τί μυστήρια ἄδύτα! Καὶ πόσον δύσκολον τὸ νὰ ἔχη κανεὶς γυναῖκα καὶ νὰ ζῆ ἡσυχος! — Τί εἶναι τὸ καμμένον τοῦτο χαρτί; (Τὸ εὐρίσκει ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἢ κατὰ γῆς). Μένουν ἀκόμη ἔχην ἐπάνω του. (Ἐγείρεται καὶ πλησιάζει εἰς τὸν ἐξώστην προσπαθῶν ν' ἀναγνώσῃ τὰ ἐπὶ τοῦ ἡμιαποτεφρωθέντος χαρτου. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰσέρχεται ὁ Ἐρνέστος καὶ μένει εἰς τὴν θύραν, παρατηρῶν τὸν Πεπίτον).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΠΕΠΙΤΟΣ, ΕΡΝΕΣΤΟΣ
ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Τί κυττάζεις;

ΠΕΠΙΤΟΣ

Ἄ! Ἐρνέστε! . . . Αὐτὸ τὸ χαρτί. Τὸ εἶχε πάρει ὁ ἀέρας.

ΕΡΝΕΣΤΟΣ (λαμβάνων τὸ χαρτίον τὸ παρατηρεῖ καὶ τὸ ἐπιστρέφει ἔπειτα εἰς τὸν Πεπίτον).

Δὲν ἐνθυμοῦμαι τί εἶναι.

ΠΕΠΙΤΟΣ

Στίχοι ἦσαν. Τὸ ἔξερεις. (Ἀναγινώσκων μετὰ δυσκολίας:) «ἜΩ ζωὴ ἀνυπόφορη τώρα» . . .

(Κατ' ἰδίαν:) Βέβαια, κατόπιν ἔρχεται «Θεοδώρα».

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Ἐπειτα;

ΠΕΠΙΤΟΣ

Δὲν ἔχει ἄλλο.

ΠΕΠΗΤΟΣ

Πηγαίνετε ἔξω :

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Ἔτσι. Δὲν ἦτο δυνατόν· εἶναι πασίγνωστον τὸ πρᾶγμα.

ΠΕΠΗΤΟΣ

Εἰς κανὲν σπῆτι· λοιπόν :

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Αὐτὸ ἐπρότεινα.

ΠΕΠΗΤΟΣ

Ποῦ :

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Ἐδῶ ἐπάνω. (Ταῦτα πάντα μετὰ ψυχρῆς ἀδιαφορίας.) Ἐγὼ εἶν' ἐν δωματίον ἀνοίκιαστον, εὐρύχωρον, μὲ φῶς ἀπὸ τὴν μίαν πλευράν. . . Χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ πάρῃ εἶδῃσιν, μὲ ὀλίγα χρήματα, ἔχομεν διὰ τὴν ὑπόθεσίν μας μέρος καταλληλότερον παρὰ μίαν ἑρμείαν ἔξω.

ΠΕΠΗΤΟΣ

Καὶ δὲν λείπει τώρα παρὰ . . .

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Τὰ ξίφη !

ΠΕΠΗΤΟΣ

Ἄουλου ἔξω . . . Κάποιος ἦλθε. (Βαδίζων πρὸς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς.) Οἱ μάρτυρες μήπως :

ΕΡΝΕΣΤΟΣ

Ἰσως . . .

ΠΕΠΗΤΟΣ (παρὰ τὴν θύραν)

Μοῦ φαίνεται ὡσάν φωνὴ γυναικίος.

ΕΡΝΕΣΤΟΣ (πλησιάζων ἐπίσης πρὸς τὴν θύραν).

Διατί δὲν ἔρχεται ὁποῖος καὶ ἂν εἶναι ;

[Ἐπιταὶ συνέχειαι]

Ἡ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἐκεῖ ψηλὰ π' ἀσύγκριτα
Θαμπώθηκε τὸ μάτι,
Ὁ νοῦς τῆς ὁ γοργόφτερος
Θεμέλιωσε παλάτι.
Εἶπε· καὶ νὰ το ! πρόβαλε !
Στὸν κόσμον αὐτὸν μακάρι
Ἢ δύναμι κ' ἢ χάρι
Ἄν πάντα ἦταν μαζί !

Στὰ μαρμαρένια δώματα
Ἐστέκουσαν μονάχη·
Ὁ αἶψος γιὰ σύντροφο
Τ' ἀπειρο θέλει νάχη !
Καὶ κοίταξε τὸ πέλαγο,
Τὸ κύμα π' ἀγαποῦσε,
Ποῦ σὰ νὰ τῆς μιλοῦσε
Μιὰ γλῶσσα μυστική.

Κι ὅταν ψηλὰ τὴν κίλεσε
Κρυφός, λαμπρὸς μαγνύτης,
Κι ὅταν ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς
Χωρίστηκε ἡ ψυχὴ τῆς,
Μὲ τὰ μαλλιά τ' ἀθάνατα
Πιστὰ τὴνε σκεπάσανε,
Σιγὰ τὴν κατεβάσανε
Στὰ τρισβάθα νερά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΝΟΣ

Ὁ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ¹

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ε'.

Δύο περίπου ἔτη παρήλθον ἀπὸ τῆς καταράτου ἐκείνης ἐσπέρας. Ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ λογαγοῦ οὐδὲν ἀπέμενε πλέον πρὸς πώλησιν. Καὶ αὐτὴ ἡ μισθοδοσία του ἐξηνεμοῦτο πολλάκις ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας. Ἄν δὲ ἡ οἰκογένειά του δὲν εἶχεν ἀκόμη πεινάσει, τοῦτο ὤφειλετο εἰς τοὺς ἐπιμόχθους ἀγῶνας τῆς ἀκαταβλήτου γυναικίος, ἧτις συνεπλήρου τὸν ἄρτον τῆς οἰκογενείας, λαμβάνουσα κρύφα ράπτικας ἐργασίας ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἀπόρων γυναικῶν καὶ τυρλουμένη κατὰ τὰς ἀτελευτήτους τῆς μονώσεως νύκτας διὰ τῶν δακρῶν καὶ τῆς ἐντάσεως τῆς ὀράσεως, ἐν διαβρωτικῇ ἐργασίᾳ.

Ἀπὸ πολλοῦ ὁ τῆως ὑπερήφανος ἀξιοματικὸς ὑπέγραφεν ἐν Πειραιεὶ συναλλαγματικὰς, διὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἐλάμβανε δι' ἐμπορικῆς αὐτοῦ ἀνάγκας· τὰς συναλλαγματικὰς ἐκείνας τὰς ἐπονειδίστους, τὰ ἔγγραφα τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ ἐκβιασμοῦ, ὅπλα ἄτιμα τῶν ληστῶν τῶν πόλεων, τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῶν σκληρῶν ἀναγκῶν τῆς ἐντίμου πενίας, τῶν προαγωγῶν τῶν εὐτελῶν ἀνθρωπίνων παθῶν.

Ἦδη τὸ ἔντιμον ὄνομά του ἐξεφρονεῖτο ἐκ τῶν πινυκίων τοῦ ἐμποροδικείου ἐν συζυγεὶ πρὸς τὰ ἐστιγματισμένα ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων τούτων. Ἀποφάσεις ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαι ἐγίνοντο τελεσίδικαι, χωρὶς οὐδὲ κἂν νὰ τὰς ἀνακόψῃ. Ἐπρεμε τὸν θόρυβον· ἤλπιζε νὰ μὴ ἀποκαλυφθῇ πρὸ τῶν συναδέλφων του, πρὸ τῆς κοινωρίας. Καὶ ἐπλήρως τόκους ληστρικούς ἐπὶ χρημάτων τριπλασίων ἐκείνων, ἅτινα τῷ ἐδάνειζον οἱ τοκογλύφοι.

Ἄλλ' ἔφθασεν ἡ στιγμή, καθ' ἣν δὲν εἶχέ τι πλέον νὰ καταβάλῃ. Μία τῶν συναλλαγματικῶν τούτων ἔφθασεν εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐκτελέσεως. Ἦτοτε ἀπελπίς ἐζήτησε νὰ ὀδηγηθῇ πρὸς τὸν πρόεδρον τῶν πρωτοδικῶν, παρ' οὗ ἐξελιπάρησε δεκαπενθήμερον προθεσμίαν, τὴν ὅποιαν οὗτος διὰ ριζανθρώπου ἀυθαρεσίας ἐπέβαλεν εἰς τὸν δανειστήν, ἐπὶ μόνῃ τῇ ἐντίμῳ διαβεβαίωσει τοῦ Βορίδου, ὅτι ἐντὸς τοῦ χρόνου τούτου ἡ θὰ καταβάλῃ τὸ χρέος του ἢ θὰ προσέλθῃ ἀυθόρμητος, ὅπως ὀδηγηθῇ εἰς τὰς διὰ χρέη φυλακῆς.

Τὴν προθεσμίαν αὐτὴν ὁ ναυαγὸς οὗτος δὲν ἐζήτησεν ἀπλῶς διὰ νὰ ἀναβάλῃ τὴν κάθαρσιν τοῦ δράματος τοῦ βίου του, τὸ ὅποιον ἐν τούτοις ἐξήλιπτο γοργῶς, ἀλλὰ διότι ἔβλεπεν ἔτι ἐν ἀπόπτῳ ἐσχάτῃ τινὰ σάνιδα, ἧς ἐχόμενος ἤλπιζε νὰ σωθῇ.

Ἐν τῇ πατριδί του ὑπῆρχεν ἔτι ἡ κληρονομία αὐτοῦ ἢ πατρική· ἄμπελος καὶ ἀγροὶ τινες ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν τοῦλάχιστον, ὧν τὴν καλλιέργειαν ἀπὸ ἐτῶν εἶχεν ἐπιτρέψει εἰς δύο ἐξαδέλφους του, οἵτινες τῷ ἐπεμπον σπανίως εὐτελῆ πρόσσόδον, προφασίζόμενοι κατὰ τὸ πλεῖστον θεομηνίας.

Εἶχεν ἀναθέσει εἰς ἔμπιστον φίλον του τὴν ἀντι-

1. Ἰδε σελ. 277